

JOANNES VETUS
CAROLO LOTARINGO

Principi & Cardinali illustrissimo.

Hoc anno Joannes CALVINUS & Franciscus BALDUINUS inter se contendunt, inæquali quidem jure, sed tamen non dissimili robore, nec impari laceratorum, animorumque contentione. Non enim CALVINO adversarius nobilior potuit existere, cum quo gloriosè in arenam, aciemque descenderet; at non eidem causa levior, & iniquior subesse, ex quâ pugnandi occasionem, ansamque arriperet. Quid enim CALVINUS, aut quorsum BALDURNUM lacestet, à quo nulla injuria, sed nec verbo quidem sit unquam violatus?

Quæritur de quodam libro, qui superiori anno in Germania est evulgatus, & pii viri, ac Reipubl. tranquillitatis studiosi titulo, argumentoque donatus; cujus quidem libri BAL-

DUINUM autorem fuisse confingit. Primum quid est, quòd ille liber tantopere indomitam hominis bilem concitat? Verùm audito pii Viri nomine offenditur, quasi pii Viri appellationem, memoriamque de medio sublatam esse velit? An verò, quòd componendorum dissidiorum ratio aliqua ab Authore perquiratur, ipse autem dissidia non placari, sed crescere, sed disseminari malit, ac propterea concordiaë, pacisque arbitros, & moderatores, veluti juratos hostes oderit? Mirum verò hominis ingenium, qui tametsi hoc unum à Deo singulariter intelligit esse præceptum commendatum, ut litium modum, & mutuam inter nos ipsos gratiam appetamus, ut in eandem sententiam, benevolentiamque coeamus, conditiones nihilominus conciliandæ Ecclesiæ, atque hominum societatis negligat, refugiat, infectetur. Deinde ut liber ille nauseam malè affecto ejus stomacho commoverit; an continuò in BALDUINI sinum cruda suæ iracundiæ frustra turpiter evomere nunquam intermittet?

Sed aliud est profectò, quod hominem discruciauit: quod quale fuerit, videor tandem, nisi fallor, conjiciendo, & indagando assecutus. Nam quo tempore bonus nimirum Magister è suâ scholâ eos in Galliam dimittebat, qui dissensionum, quas toto Regno ardere cernimus, faces præferrent, eodem penè BALDUINUS è Germaniâ in Regis Navar-
ræ

ræ clientelam, multorum votis, studiisque expetitus, veniebat. Nescio, an CALVINUS à BALDUINO sibi metueret, quem plurimorum consiliorum testem, consciumque, nulli tamen culpæ affinem aliquando habuerat: certæ publicæ tranquillitatis amantem, minimeque turbulentum & antea fuisse, & perpetuo fore sciebat. Itaque illum in Galliâ minùs æquo animo perferre cœpit, & non nihil etiam subvereri, ne, si á patrono suo REGE SERENISSIMO, & de motuum componendorum rationibus deliberante, atque adedò ab aliis proceribus auditus esset, ùt audiri cœperat; concordia constituta, spes omnis explicandæ, proferendæque factionis, ipso statim initio interrupta, penitus concidisset. Hæc opinio paulò post quorundam, qui factioni incumbabant, literis confirmata, Magistri suspiciosi, nimiumque meticulosi exulceratum animum ita perculit, ut violentus, & furens repente ad BALDUINUM convitiis dilaniandum, intemperanti bacchantium more, æstuque præcipiti, & effrænato proruperit. Nullum, opinor, maledictum ne in flagitiosissimis (quidem lustris, & helluationibus jactari solet, quod non hic censor Theologus è suo copiæ Cornu evertit, & in viri optimi, doctissimique caput indignè, atque invidiosè contorserit.

Quid autem BALDUINUS? miratur sanè tam improvifum adversarii furorem, tanto iracundia

diæ impetu in se concitatum; & eò quidem magis miratur, quòd, cur eò tam impudens calumnia se se projecit, nullam omnino causam suspicari, aut divinare possit. Nam neque de libro illo quidquam resciebat, nisi quòd CASSANDRUM cujusdam libri, qui tunc à plerisque legeretur, parentem fuisse accipiebat; neque aliunde abs se oblatam exercendarum inimicitiarum occasionem vel levissimam unquam fuisse sciebat. Ergo ut importuno convitiatori, quem tamen non nominabat, satisfaceret, quantà maximâ potest, vel etiam majore, quàm debet, modestiâ, & continentiâ respondit, eidemque collectas ex libris Juriconsultorum leges, quæ adversus sceleratos calumniatores perlatae reperiuntur, temperatè proponit, ut tandem aliquantùm territus adversarius calvere, calumniarique desuescat. Idque sperans, & propterea jam securus Lute-tiam quamplurimorum Togatorum precibus, & literis accersitus, perpetuæ Jurisprudentiæ cum universâ Historiâ utilissimam, & hæctenus è paucis intellectam conjunctionem profiteri cœpit. Quâ in conjunctione tantam literarum omnium, & antiquitatis scientiam profert, ut minimè pigeat doctissimos curiæ summæ Patronos in Juris, & Legum studio, usuque diu, & multùm versatos, tamen BALDUINO, tanquam Moloni cuidam Appollonio se se recoquendos tradere.

Qua-

Quatuor, aut quinque menses in susceptâ
 duarum difficillimarum rerum professione, as-
 siduâ operâ, & incredibili audientium applau-
 su perduxerat, cùm ecce iterum terribiora
 convitiarum fulmina ex lacu Æoli, vel potius
 Vulcani Lemno advehuntur; quæ quidem ut
 BALDUINUM nihil de gradu, constantiaque de-
 jiciant, multorum tamen officiosissimorum
 Auditorum animos non mediocriter offendunt:
 qui cùm graviter ferant adversarii importuni-
 tatem, toties sinè causâ repetitam, tum verò
 Magistri sui innocentis existimationem calum-
 niis protervè appeti, & quidem interturbari
 ægerrimè patiuntur. Et cerè memini plures
 tunc ex nostro numero, id est, ex BALDUINI
 amantissimis discipulis, viros graves, & di-
 cendo, scribendoque exercitatos præstò fuisse,
 qui ejus causam ardentissimè acturi fuissent, &
 adversarii *μεγαληγορίαν* *, audaciâque refræ-
 naturi, si eorum patrocinio uti, & ad istius
 exemplum, auxilios adhibere scriptores op-
 timus Doctor voluisset. Verùm ille, laudatâ
 suorum erga se voluntate, tantummodo postu-
 lavit, ut paululum sibi otii, & temporis ad
 respondendum concederent.

Itaque triduo sumpto, hanc, quæ nunc editur,
 alteram defensionem festinanter partim scripsit,
 partim dictavit: quam quia in eo æstu propè tu-
 multua-

* Magniloquentiam.

multuariè effudit, & ab hoc scriptionis genere vehementer abhorret, non nullos veteres imitari instituerat, qui sæpe multa scripserunt, quæ ipsi non ediderunt, & proinde *ἀνέκδοτα* * appellârunt. Sed ne id faceret, complures autoritate, & famâ excellentes viri intercessere; non solùm BALDUINI, sed etiam Reipubl. interesse judicârunt, hanc defensionem quamprimum evulgari, ne nimium procax, & protervus adversarius sinè sudore, & sanguine suos Pæanas caneret. Neque verò iidem existimârunt, aliam esse necessariam perpositionem hujus responsionis, quàm primo calore, tanquam abortivo partu, se se acerbâ denuo provocatum, & justissimâ offensione commotum eiecisse, Authot dicebat. Nam & ipsi reputabant illud QUINTILIANI: *In maximo dolore nulla est observatio artis; sed ab Exordio usque ad ultimam vocem perpetuus quidem gemitus: & argumentis uti licet mixtis, & confusis.*

Quamobrem eorum rogatu non dubitavi ipse edere primam hanc, quæ in meas manus inciderat, vix licet ab Authore per textam informationem æquissimæ querimonix, qualemcunque vel ab invito justus dolor expresserat. Credo equidem, si otii plusculum nancisci, feriisque majorum studiorum occupationibus aliquid detrahere, vel suâ Bibliothecâ,

* Nondum vulgata.

thecâ, quâ eum etiamnum esse destitutum scio, uti potuisset, fufius fortaffe aliquot, quòs non nisi obiter attigit, illustriores, & nobiliores locos pertractâset, in quibus eo lubentiùs institisset, ut ab homine inimico suas cogitationes ad rem ipsam, quæ plus esset allatura utilitatis, planè converteret: Verùm id aliàs fortaffe licebit.

Interea hanc BALDUINI defensionem ad Te referre, certis de causis visum fuit: nam Adversarius ipse Te Judicem veluti appellat, cùm multa affirmet, quæ non nisi tuo testimonio refelli possunt: & res ipsa Judicii tui vim, admirabilemque Sapientiam necessariò flagitare videtur. Cui enim, quæso, hujus contentionis disceptatio potiùs debeat, quàm Tibi, cujus maximum studium in Religionis cogitatione, & dissidiorum conciliatione transmittitur? Quémque memoriâ tenemus dicendo, disputando, concionando, pertinacissimis, exquisitisque Adversariis palmam præreptam reportasse? Quod quidem vestro Illustrissimo Generi, & Familiæ nobilissimæ veluti proprium esse, etiam recordor. Nam & antiquitatis memoriâ ex Annalibus nostris repetens, & ad hæc usque tempora quàm longissimè perducens, reperio vestrum Genus, & Nomen ad Religionis integritatem vel constituendam, vel recuperandam à GOTTIFRIDO, DUCE BULLONIO in multos annos fuisse
pro-

propagatum: quem Ducem unà cum EUSTATIO, & BALDUINO, concordissimis fratribus, Christianorum, qui nomina in sacrum Bellum dederant, copiis non modò adfuisse, verùm etiam præfuisse, cujusque armis Sanctæ Terræ possessionem ex Barbarorum manibus, & faucibus receptam fuisse, atque conservatam accepimus. Sed ut nunc, quod instat, agamus, en tibi BALDUINUM, CALVINI petitionibus fortiter obnitentem, quem oculis, animisque persequimur, lubenter offerimus, ut, Te Judice amplissimo, clarissimus Jurisconsultus cum magni nominis Theologo commissus, quanta Juris ac veritatis vis sit, ostendat. Vale.

Lutetiæ Parisiorum Idib. Jul.

M D L X I I.

RESPON.